„Бай Ганьо Европейски“ – музикално-сценично огледало между България и Европа

Рецензия от доц. д-р Златина Димитрова

Премиерата на музикалната комедия в две действия „Бай Ганьо Европейски“ в Музикално-драматичния театър „Константин Кисимов“ – Велико Търново на 01.09.2025 се превърна в значимо културно събитие, което надхвърля рамките на поредната сценична продукция. Залата беше пълна, а публиката щедро възнагради с аплодисменти майсторски подбраните музикални и драматургични решения. Особено силно бяха оценени виртуозното изпълнение на солистите, оркестъра и хора, както и хармоничното единство между сценография, костюми и хореография, което превърна премиерната вечер в истинско празнично изживяване за сетивата и емоциите на зрителите.

Изборът именно „Бай Ганьо“ на Алеко Константинов като основа за създаването на ново българско музикално-сценично произведение носи в себе си риск и отговорност. Емблематичният образ на Ганьо Балкански отдавна е част от националното културно съзнание, натоварен с множество интерпретации, клишета и очаквания. В този смисъл спектакълът „Бай Ганьо Европейски“ не търси лесния път на илюстративното възпроизвеждане, а предлага осмислен и художествено аргументиран прочит, в който смехът е средство за размисъл, а комедията – форма на критично самонаблюдение.

Либретото на Юрий Дачев е ключовият драматургичен фундамент на спектакъла. Авторът успява да съхрани духа и езика на Алеко Константинов, като същевременно ги адаптира към законите на музикално-сценичния жанр. Сюжетът се фокусира върху европейските пътувания на Бай Ганьо, като поставя акцент върху сблъсъка между различни култури и поколения, представени през призмата на хумор и ирония.

Музиката на композитора Марек Дяков е същинското сърце на спектакъла. Изградена в оперна структура, тя демонстрира умел баланс между традицията на големите музикално-сценични жанрове и търсенето на съвременен разпознаваем израз. Интонационният свят на произведението е многопластов – класическото симфонично звучене е органично допълнено от български фолклорни мотиви. Присъствието на гайда, гъдулка и кавал в оркестровия състав не само обогатява тембровата палитра, но създава и смислово напрежение между „българското“ и „европейското“, което е в самото ядро на спектакъла.

В този сложен музикален и драматургичен контекст диригентската работа на Георги Патриков се откроява като водещ обединяващ фактор. Неговият прочит на партитурата е едновременно прецизен и вдъхновен, с ясно усещане за стил, форма и драматургична функция на музиката. Под неговото ръководство оркестърът постига звукова плътност и прозрачност, а диалогът между класическия симфоничен състав и народните инструменти звучи органично и убедително. Особено впечатляващо е умението на маестрото да моделира музикалното време така, че то да „диша“ заедно със сценичното действие, без да доминира или да отстъпва, а да го поддържа и усилва.

Диригентската работа на Георги Патриков има и ясно изразено художествено лидерство. Солистите, хорът и оркестърът са водени към стилова яснота и ансамблова

дисциплина, като в същото време се запазва свободата за индивидуално сценично и вокално изразяване. Централната роля на Бай Ганьо, поверена на оперния бас Пламен Кумпиков, е пример за смело и вдъхновяващо кастинг решение. Артистът изгражда сложен и динамичен образ, съчетавайки вокална мощ с актьорска пластичност и фин психологически нюанс.

Сценографското решение на Мария Колева допълва и обогатява музикално-драматургичната концепция на спектакъла. Вдъхновено от естетиката на *Art Nouveau*, сценичното пространство създава визуален мост между епохи и култури. Изборът на цветова гама, мащабът на декора и прецизно изработените детайли изграждат атмосфера, която не просто служи като фон, а активно участва в разказа. Костюмите, със своята елегантна сдържаност и стилова яснота, разкриват характера и социалния контекст на персонажите, без да натрапват излишна декоративност.

Режисьорската работа на Юрий Дачев съчетава музика, слово, движение и визуален образ в хармонично цяло, където всичко се прелива плавно и естествено. Взаимодействието между хор, балет и солисти както в ансамбловите, така и в индивидуалните сцени, създава неповторима динамика и напрежение на сцената.

Новото българско музикално-сценично произведение „Бай Ганьо Европейски“ е пример за зряло и отговорно отношение към националната културна класика. Това е спектакъл, който не се страхува да задава въпроси и да провокира. Силата му е в колективното усилие на целия творчески екип, благодарение на което Музикално-драматичният театър „Константин Кисимов“ – Велико Търново, утвърждава позицията си на активен и значим участник в съвременния български музикално-театрален процес.